

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	3 korona.
Helyben: Évi	12 "
W. külső: Negyedévre	5 "
W. külső: Évi	20 "

Felelős szerkesztő
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Helyesírás ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 8. — Telefo.

ROSTA.

Ezen a helyen, a lap élén, a megszokott nagybetűs vezércikket a mai naptól fogva kiszorítja ez az apróbb szöveges rovart. A sisakos, vértess lovag helyét fúrge vitéz foglalja el, aki szur, vág, csipked; tréfásan vagy komolyan, a mint épen az ügy kívánja, hozzászól mindenhez, a mi nyilvános bírálatot kihívja vagy megérdemli.

Rostálni fogunk e rovartban egyet-mást, helyesebben: mindent a mi a közélet terén, a nemzeti élet nyilvánulásaiban, társadalomban, politikában, irodalomban, közigazgatásban rászolgál a rostálásra.

Rajta leszünk, hogy rostánkra kerüljön a mi megrostálni való.

De ha néha kissé erősebben rázunk is meg a rostát, annyi bizonyos, hogy az egészséges tiszta szem felül marad.

Nem csupán az országos dolgok rostája lesz ez a hely, hanem a városiaké is.

Eleve kijelentjük, hogy ebből a rovartól is kizárjuk a párt érdeket és a személyeskedést. Három csillag vezérel utunkon: nemzeti műveltség, nemzeti érzés és nemzeti önállóság.

Még pedig mindenben: gondolkodásban, érzésben, törekvésekben és tettekben egyaránt.

Ami ehhez a három szent fogalomhoz, a nemzeti műveltséghez, a nemzeti érzéshez és a nemzeti önállósághoz tapad, az rostánk legkövérébb arany buza szeméi fölött is becses fensőbbéggel fog tündökölni...

Vasárnap kötöttek ki a magyarok Amerikában, sőt a társaság disze, Apponyi Albert gróf még csak most szombatkoron érkezik meg New-Yorkba és máris megfogta őket a — turáni átok.

Nagy ünnepekre készültek az amerikai magyarok. Igazi amerikai hűhóval hirdették, hogy téjjel-mézzel folyó hazánk fiait tejbe vajba fűrésztik odakint.

Lesz céső, vivát, éljen, huráh, banzáj és minden egyéb. Főképpen pedig lesz magnum áldomás, hogy bebizonyítsák a legújabb amerikai közmondást: extra Hungariam élet csak az élet!

De még az első szónoklat el se hangzott, véreink máris pártokra szakadtak és hajba kaptak. Eddig csak a pánszlávok marták, rágalmazták, kisebbitették őket. Ez nem volt elég. Hát egymásnak estek. Rajta magyar, rugd, vágd, mard, böcsméreld egymást, ha magyar vagy!

Eleinte azon folyt a marakodás, ki legyen és ki ne legyen disz-szónok. Összeállt egy cigánykaravánra való tüzes egyesület és választottak vagy ötven ünneprendező al-fel-közép bizottságot és al-fel-közép diszelnököt.

Azután következtek egyebek. Most végül azért kiáltanak kigyót-békát egymásra, mert nem tudnak abban meg egyezni: ki a nagyobb, Apponyi Albert-e vagy Tisza István?

Hiába, no, csak magyarok vagyunk, még ha — Amerikába szökünk is...

Ez a történet is arról zeng, hogy — magyarok vagyunk tüskön-bokron, minden időben.

A magyarnak a politikában örökké sérelem kell és — vivmány.

A sérelem: ez az ősi magyar politika. A vivmány: ez az, amit addig, a míg nincs, az egész nemzet kiabálva követel és amikor már megvan, mindenki ajkbiggyesztve fogad.

Rákóczi hamvait haza kell hozni! Szégyen, gyalázat, hogy a legnagyobb fejedelem idegenben porlad.

Nos, haza hozzuk Rákóczit... De hát mi van ebben? Hiszen ez természetes! Tiszának kötelessége volt, a királynak is kötelessége, sőt magának Rákóczinak legszentebb kötelessége... Satóbbi.

Most itt a pitreichi rendelet. Magyarul levelezzen a katonai hatóság.

Véres harcok folytak ezért másfél esztendeig.

Most meg a boldog ellenzék a föltött kap hajba, vajjon vivmány-e a nem-

zet felásott és joga, ha életbe lép? és érdemes-e ilyen picike vivmányocskát ünnepelni?

De bezzeg a nemzetnek száz millió kárt okozni miatta, az már érdemes volt!

Annyi bizonyos, hogy Pitreich rendeletével csak ketten nincsenek megelégedve: az osztrákok és — a 48-as hazafiak!

A Hortobágy.

— szept. 1.

Debrecen városának egyik égető kérdése a Hortobágy. Évek óta kerülgetik, halogatják a dolog tisztázását. Azt mindenki elismeri, hangsúlyoztatja is, hogy a Hortobágyot végre valahára hasznosítani kell. De már az ügy elevenére tapintani senkinek sincs bátorsága.

Isten tudja mióta tanulmányozzák azt a kérdést, hogy: kié a Hortobágy?

Csak kevesen vannak, a kik elmerik sutogni oly csöndesen, mint ahogyan a Maros vize folyik, hogy a Hortobágy Debrecen városáé. Ellenben felette sokan vagy legalább is hangosan jelentgetik ki, hogy: a Hortobágy a jószágartó gazdáké.

Ha vizsgáljuk a hortobágyi állapotokat, arra a meggyőződésre jutunk, hogy az a hatalmas darab föld senkié. Elhanyagolt, ebek harmincadjára került Csáky szalmája, közös ló, melynek turosa a háta, bitang jószág az a negyvenkétezer hold.

Mert ha igazán a jószágartóké volna: el kellene tőlük kobozni. Mivel hogy nem viselik gondját, nem ismerik vagy nem becsülik értékét és úgy gazdálkodnak rajta, hogy valóságos vétek. A maradiság, a szükmarku önzés, a rövidlátó gyámszalomság csatlak-botlik, ácsorog-heverész odakint a délibábok hazájában.

Törlesztéses és egyéb kölcsönök

Harstein Kálmán jelzőlog kölcsön irodája,

a legelőnyösebb feltételek mellett eszközöl ki o o o o o o o

Debrecen, Piac-utca 83. szám

Isten ellen való véték, ahogy ezt az óriási legelőt kezelik és lassan lassan, de biztosan a dus magyar alföld sivar, kopár Szaharájává senyvesztik.

Föltéve, hogy van némi alapja annak a föltevésnek, hogy a jószág tartókat valamelyes használati jog illeti meg a Hortobágyon, még akkor sürgős megoldásra rég megérett a dolog; mert köztudomásu, hogy a jogosultak legnagyobb részének joga csak papíron áll fenn és teljesen értéktelen. Nem csak veszik, de nem is vehetik hasznát a Hortobágy egyetlen fűszálának sem; mert a legeltési jog át nem ruházható, el nem adható s mihelyt jószágot nem tartanak, a Hortobágy rendezetlen jog állapota rájuk nézve csupán határozott veszteséget jelent. És jellemző, hogy a jogosultak óriási többsége ilyen helyzetben van és csak ele nyésző csekély azoknak száma, akik a 15—20 ezer legelő marha tulajdonosai, tehát a hortobágyi jogot kihasználják.

De ezekre nézve sincs igazi értéke a Hortobágyinak. Mert a legelő évről évre ösztövérebb. És ha az ég csatornáit akár egész nyáron át öntik is az esőt: a jószág akkor is esenevész a Hortobágyon, mert szomjazik.

Tudja ezeket az állapotokat minden hozzáértő. S a kérdés mégis aluszik és a Hortobágy sivatagába senki se szeret elsönek belemenni, hogy egyenes utat vágjon az ügy eldöntéséhez.

Pedig ezt a dolgot tovább halogatni vétkes könnyelműség.

Mi ezennel felhívjuk Debrecen város nyolcvanezernyi lakosságának, a miniszteriumnak, a városi törvény-

hatósági bizottság tagjainak figyelmét a Hortobágy kérdésére.

Tizenhét millió kölcsönrel terheljük az adófizető polgárságot; 36 vagy még több százalékos pótdó fenyeget és a Hortobágy kihasználatlanul hever.

Ez tovább így nem maradhat!

Ime nyíltan a közönség színe elé visszük az ugynevezett kényes kérdést. Bakonyi képviselő ur és a többi szakértők, tudósok és kutatók már unósuntig megtapasztalhatták, kitanulmányozhatták, hogy kié a Hortobágy?

Hát lássuk a medvét.

Mi azt állítjuk, hogy a Hortobágy Debrecen városáé. Állítjuk továbbá, hogy a Hortobágy csaknem teljesen kihasználatlanul hever. Ebből világosan következik, hogy a Hortobágy dolgát dülőre kell vinni s a város mostani inséges állapotában a Hortobágyot a lakosság egyetemese javára értékesíteni elsőrendű kötelesség!

— szept. 1.

— Pitreich hadügyminiszter. Nem lehet azt mondani, hogy mi magyarok nem szeretjük a hadsereget, sőt ellenkezőleg a legnagyobb tisztelettel becsüléssel adózunk azoknak, akik hivatása, hogy esetleg külső veszedelem ellen életük kockáztatásával is megvédelmezzék hazánkat. Éppen azért készeresen örömmel fogadunk minden oly intézkedést, a mely haladást jelent a hadsereg magyarországi részének megmagyarosodása felé. Ilyen intézkedés Pitreich lovag hadügyminiszternek a hadsereg magyar levelezéséről kiadott rendelete, amely hatalmas lépéssel viszi előre a hadsereg magyarosodásának dolgát. Kétségtelen, hogy ez a rendelet első sorban is kizárólag a ma-

gyar kormány érdeme, a mely ezzel nem is remélt gyorsasággal eleget tett a szabadelvű párt előtt tett ígéretének, de a magyar közvélemény hálás elismerése méltán éri Pitreich lovag hadügyminiszter személyét is, aki a magyar kormány álláspontját teljes mértékben magáévá tette és ennek megfelelően járt el. De Pitreich lovag egyébként is megérdemli működésével a hadsereg iránt érdeklődő minden magyar ember elismerését. A mióta ő hadseregünk legfőbb vezetője, egész sereg rendelettel és intézkedéssel hadseregünk történetének egy új korszakát inaugurálta, a mely a hadügyminiszter szabadelvű és zseniális gondolkodásának megfelel, s a melyet a hadsereg körében általában egy jobb korszak kezdetének tekintenek. Ez az új irányzat Pitreich miniszterségének néhány esztendeje alatt máris a katonai kormányzat minden ágában megnyilvánult. Egyik legutóbbi rendelete arról szól, hogy a csapatok és intézetek az ipari és mezőgazdasági cikkeket maguk szerezzék be, hogy ebben az irányban is megóvják annak az államnak érdekét, a melynek területén a csapat vagy intézet van. Nem kell külön kiemelni, hogy ennek az intézkedésnek minő fontossága van éppen mi reánk magyarokra nézve, akiket a hadsereg szállításainál rendszeresen melöltözték éveken át. A hadügyminiszter ebben a rendeletében elvként állította fel, hogy oly beszerzéseknél, a melyek a menázsiból és egyéb átalányokból történnek, első sorban a csapat állomáshelyén vagy közelében lakó iparosok és termelők ajánlatai vesendők figyelembe. Ettől az elvtől csakis abban az esetben szabad eltérni, ha a cikkek minősége rossz, vagy pedig elfogadhatatlan áron kínálják, de ebben az esetben is legalább az illető állam. Ausztria vagy Magyarország területén kell a beszerzéseket

A rémület elfog . . .

Magyar irodalom a XX. században.

Sokat keseregtem már azon, hogy irodalmunk, költészetünk végképen, gyökerestül kitépődött a nemzeti talajból és posványos vizeken uszkál, mint fölka-vart szemét.

Valahányszor egy-egy újabb irodalmi terméket veszek a kezembe: megborzadok. Immár odáig jutottunk, hogy nemcsak a nemzeti lélek, de a józan ész is teljesen hiányzik írónk torz művecskéiből. Vers és próza, tárcsa és elbeszélés, színmű és minden egyéb egyre veszedelmesebben hasonlít a bolondgombához. Az izlés bukfenest hány, a természetesség, a logika, az erkölcs, a költői igazság és a valódi szép örült kékvókot ficáncol a mi bozontos lángelméink legtöbb írásában.

A rémület elfog, ha elgondolom, hogy a színpadon a Hét-Slészinger-féle hülyeségek, a könyvekben és hírlapok-

ban pedig hihetetlenül bárgyu perverzítások mételyeznek irodalmunkat.

A rémület elfog. . . Hová jutunk? Mi lesz Vörösmarty, Petőfi, Arany csodaszép nyelvéből, nemes, főnséges, nemzeti költészetéből? Ott, ahol ezek a büvös virágok fakadtak, — bután pöffeszedik a maszlagos nadragulya. . .

A napokban egy könyvatos ujság akadt a kezembe. Minket vidéki lapokat elárasztanak efféle fővárosi záptojásokkal.

Ebben a könyvatosban jelent meg egy ugynevezett tárcsa-dráma. A rémület elfog, ha rá gondolok. Pedig igazság szerint kacagnom kellene. Hiszen a legnagyobb humorista se gondolhat ki könyvafakasztóbb mókát, mint ez a fogsíkorogató, hátborzongató história. . . És mégis — a rémület elfog. . . Ezen a nyelven írt Jósika, Eötvös, Jókai?

Izeltől ime kinyirok egy darabot az irodalmi szörnyeteg testéből. Kiván-

osi vagyok, olvasóim nevetni fognak-e vagy boszankodni?

Ime a részlet.

* * *

(Folytatás.)

Az első. Asszony! A férjed megcsal velem, az elhagyott, elűzött első feleségével! Megcsal férjed velem, a kottal, akinek te lettél az utóda.

A második. (Nyugodtnak, szinte közömbösnek látszik. Egykedvűen kezd egy könyvben lapozgatni.) Bizonyítson!

Az első. (Magánkívül van. Kitépi a másik kezéből a könyvet és darabokra szakgatja. Rikácsol.) Asszony! Minden átokra, amely valaha hűtlen férjre elhangzott, minden vércsepre, amelyet a megcsalt nő tőre fakasztott csalfa férfiszívűből, arra a könyv ocsánra, melyet elhagyott anyák gyámoltalan gyermekfejekre sirtak, esküszöm. . .

A második. (Összeborzad. Rekedten.) Bizonyítson!

Az első. (Magszédül, mintha fejbe vágta volna az a folyton ismétlődő bizonyítson. Egy pillanatig mintegy megdermedve hallgat. Hirtelen fejéhez kap, mintha eszébe jutott volna valami. Az-

eszközölni. A magyar delegáció határozatának megfelelően szigorúan meghagyta a hadügyminiszter, hogy a hadsereg behúzásainál a kvóta arányában kell megosztani a megrendeléseket az osztrák és a magyar termelők és iparosok között. Tudvalevő, hogy a hadsereg nagy megrendelése is a kvóta arányában történnek s ettől az elvtől csak kivételesen szabad eltérni, de ilyenkor is megfelelő lekompenzációról kell gondoskodni, hogy az egyik vagy a másik állam gazdasági érdekei ne károsodjanak, Nagy jelentőségű Pittreich hadügyminiszternek a katonák bántalmazása ellen ismételtén kiadott rendeletei is. Legújabb ide vágó rendeletében meghagyja, hogy a katonákkal jól kell bánni és szigorúan elítéli a katonák megfélemlítését, szidalmazását és bántalmazását. A ki e rendelet ellen vét, azt a katonai büntető törvénykönyv alapján szigorúan megbüntetik. Tagadhatatlan, hogy hadseregünk ebben a tekintetben bála Istennek messze mögötte marad a német hadseregnek, ahol a katonák bántalmazása mindennapos dolog, pedig a hadügyminiszter rendelete mégis alkalmas arra, hogy megszüntesse a hébe-hóba bizony felburjánzó visszaéléseket.

— **Szenteltett törvényjavaslatok.** A hivatalos lap tegnapi száma több szenteltett törvényjavaslatot közöl. Ezek közt az 1904-évi költségvetés, mely a lap legnagyobb részét betölti, továbbá a katonai alapítványi helyekről rendelkező törvény és az Erzsébet-szanatórium sorsjátéka törvény szentesítését. A királyi szentesítéseket a király Ischlben aug. 26-án és 27-én írta alá Tisza István gróf miniszterelnök ellenjegyzésével.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A városi szegényház kibővítése.** A közgyűlés a tanács előterjesztésére elhatározta, hogy a városi szegényházat kibővíteti. A tanács az építésre 32.290 korona 69 fillérrel árlejtést hirdetett. A beérkezett ajánlatokat tegnap délelőtt bontották fel. Összesen 17 ajánlat érkezett be. Ajánlatokat adtak be; Kiss Ignác bádógos munkára 5 százalék engedménnyel; Cseh Ferenc építőmester a föld. kőműves és elhelyező munkákból 17 százalék engedménnyel; Kiss Gábor az ács munkákból 17 és egynegyed százalék engedménnyel; ifj. Pethő György ács munkákból 17,5 százalék engedménnyel; Sztraka József a bádógos munkákból 10,5 százalék engedménnyel; Bisotkka Gábor az ács munkákból 18 százalék engedménnyel; Bicó Gyula föld, kőműves, elhelyező munkákból 13 százalék engedménnyel; Sipos Bálint a föld, kőműves, elhelyező munkákból 15 százalék az összes munkálatokból 16 százalék eng.; Blaskovics Mihály a lakatos, üveges, asztalos és mázó munkákból 21 százalék engedménnyel; Fésüs és Erdődy a kőműves, föld, elhelyező munkákból 15 százalék engedménnyel, az összmunkálatokból 16 százalék engedménnyel; Harsányi István az asztalos, lakatos, üveges és mázó munkákból 13 és fél százalék engedménnyel; Szendrei Sándor az ács munkákból 16 és fél százalék engedménnyel, Losonci és Dinnyés az asztalos, üveges, lakatos és mázó munkákból 17 százalék engedménnyel; Kereszturi és Nagy a bádógos munkákból 15 és fél százalék engedménnyel; Horváth József az ács munkákból 15 és fél százalék engedménnyel; Tóth István és Horváth József a föld, kőműves és elhelyező munkákból 15 százalék engedménnyel és Kerékgyártó Sándor a bádógos munkánál az előirányzott összegből 20 százalék engedményt tesznek. Az ajánlatok elfogadása felet legközelebb dönt a tanács.

× **A közművelődési palota.** Debrecen város közművelődési palotájának ügyét, melyben a városi muzeum is elhelyeződik

most a közoktatási minisztérium tanulmányozza. Az ügy előadója Martos Ferenc Debrecenben mint huszárhadnagy 28 napi gyakorlaton katonáskodik és itt időzését arra használja fel, hogy a napokban fölkeresi a polgármestert és Oláh Károly közművelődési tanácsost, hogy a közművelődési palota terveiről s az ügy állásáról alapos tájékozódást és felvilágosítást szerezzen. A minisztériumban szeretettel karolják fel a dolgot és így remélhető, hogy a közművelődési palota mielőbbi létesülését jelentékeny állami támogatás is elősegíti.

MŰVÉSZET.

A tárogató Bayreuthben. A most Bayreuthben tartott díszelőadások alkalmával Richler János dr. ajánlatára bemutatott az ebből az öletből ott jelenlevő zenészkapacitásoknak a Schunda udvari hangszergyáros által újjonnan konstruált és föltalált tárogatót, a melyen az éppen ott időző Hiekisch H. zenedei professzor a *Trisztán és Izolda* és *Tetemrehívás* operákból egyes részleteit, valamint több magyar dalt adott elő. A tárogatónak különös szép hangszínezete a jelenlevőket a legnagyobb mértékben meglepte. Richler János dr. e valódi magyar hangszerrel, multjáról és jövőjéről rövid előadást tartott és tudatta a jelenlevőkkel, hogy ő a londoni Coventgarden-színházban a nagy szezon alkalmával az általa vezetett *Trisztán és Izolda* című operában a tárogatót általános nagy sikerrel alkalmazta. A szintén jelen levő Schunda, a hangszer konstruálója, ez alkalommal általános elismerésben és üdvözlésben részesült e speciahs magyar hangszeren tett javításaiért, a melyek által közel két száz éve feledésben levő nemzeti hangszerünk a mai zenei kívánalmaknak megfelelő hangszer lett. Richler János dr. ajánlatára Párisban és Brüsszelben is megszerezték a tárogatót a Trisztán előadásaihoz, sőt ez operának legközelebbi bayreuthi előadásaihoz is elfogadták e hangszeret.

tán végigsimítja homlokát idegesen reszkető kezével. A hangja nyugodt, biztos) Igaza van, asszonyom. A vádlót terheli a bizonyítás. Bizonyítani fogok. (Gunyosan.) Tudhattam volna, hogy önnél hiába keresek olyan érzéseket, amelyek szavaktól is lángra gyuljanak. (Sóhajt.) Igaza van. Irás: bizonyíték, a szó: csak frázis. Irás kell. Helyes. (Gunyos alázatossággal.) Bocssáson meg asszonyom, ha szavaim kissé durvák voltak. Elvégre a szó csak frázis. Irás kell a sértéshez is, a gyilkoláshoz is, mindenhez. Bocssáson meg előbbi hzveskedésemért. Ha ön néhány pillanat múlva torkon ragad és fojtogatni kezd, eltűröm büntetésül. Megérdemlem. (Kacag.) Hahaha! szavak ön ellen . . . hahaha . . . ön ellen, aki saját bűnét is írásba foglalta, aki elszerezte tőlem a férjemet, a boldogságomat, az életemet . . . (Komolyan.) Ime tehát, itt az irás. (Egy levelet vesz elő s a másik felé nyújtja.)

A második. (Osztonszerűleg hátra dugja a kezét. Habozik.)

Az első. Hogyan? Ön fél a bizonyítéktól? Pedig kár. Ebből megtudhatná, hogy férje egy pillanatig sem szeretette. Hogy csak a testét kívánta meg egy rövid percre, egy futó negyedórára.

Hogy mindama raffinált kacérság, mindama számító ölelés, azok a leszámított csókok csak az állatot érdekelték, nem a férfit. Hogy a férfi az anyém volt, hogy vágyott utánam a lelke, már azelőtt is, mielőtt önt megutálta volna a teste, a bűnös teste, amely pár hét múlva az én ölelésem tüzeben tisztult meg a salaktól. Megtudhatná belőle, hogy én mily magasan állok a szeretőm előtt, amíg önt megveti a férj . . .

A második. (Remegve kapja ki kezéből a levelet. Megnézi az aláírást. Átforja. Megtántorodik. Szemei előtt minden összefut valami rikító vörös kaoszbba, míg ő esik-esik lefelé a sötétlő, feneketlen mélységbe. Szinte tébolyodottan rebeget.) Irgalmas Isten! . . . (Szédülten hunyja le a szemét.)

Az első. (Erzi a gyilkolás kéjét.) Irgalmas? Poklot! Csak igazságos. Fogat fogért, férjet férjért, boldogságot boldogságért.

(A beállott csendben csak lihegő lélekzetvétel s a második feleség nyöszörgése hallatszik. Az első majdnem átszellemültnek mondható tekintettel figyel a kinlódót. Erzi, hogy szíven találta s meg akarja forgatni szívében a gyilkot. Megszóval, forró, égető sziszegéssel.)

Férjet férjért, boldogságot boldogságért!

A második. (ajkairól állati hörgés szabadul el s egy halálra ingerelt hiúz dühével veti magát az elsőre. Csomókat tép ki a hajából, körmeivel felszántja az arcát, s marja, harapja ahol éri.)

Az első. (Behunyt szemmel, ellentállás nélkül tűr mindent. Mormog.) Csak marj, csak szakíts, csak tépj. Minél jobban fáj nekem, annál nagyobb a te kínod. Csak szakíts . . . (A hangja mindig halkul, végre egy simogatott macska dorombolásához hasonlít . . .)

A második. (Kimerülve terül végig a földön. Egész teste rángatózik a kintől. csak a szeme tapad irtózó merevséggel a másik véres, összemarcolt arcára.)

Az első. (A lelkét csordultig megtölti a kielégített bosszuvágy érzése, s a benne tomboló indulatok nyomása alatt sirni kezd, sikoltó, fuldokló, göresös zokogással.)

Az inas. (Belép s látva a két asszonyt, rémülten hebegve jelenti.) A mé . . . méltóságos . . . gróf . . . ur. (Mielőtt valaki szólhatna hozzá, eltűnik.)

Tollhegyen.

— A Hortobágy jövedelmezőbbé tétele. — Aezél Géza tanul. — Noblesse oblige. —

Rontsik Lajos főszámvevő a leg-egyszerűbben megoldja a kérdést, hogy a pótdót mint kell eltüntetni. Jövedelmezőbbé kell tenni a Hortobágyot.

Helyes! De hogyan? Erről a főszámvevő egyelőre még nem árult el semmit.

Hát mi kevésbbé vagyunk titoktartók és eláruljuk a terveit.

Japánban most nagy földrétegen aranymezőket földöztek fel. Javasolni fogja hát a városi tanácsnak, hogy küldjék ki Király Gyula gazdasági tanácsnokot Japánba, hogy hozzon onnan néhány zsák aranytermő földet. Ezzel aztán behintik a Hortobágyot, gondosan betrágyázzák és jövő esztendőre olyan színarany fog teremni a hortobágyi aranymezőn, mint a pinty.

Csoka Sámuel, az adóügyi tanácsnok, másképp véli elintézni a kis ügyet. Nem hiába szijta magába egy hónapig a feketehegyi tiszta levegőt. Ott eszelte ki, hogyan lehet a Hortobágyot a városra jövedelmezővé tenni.

Meg kell adóztatni a jószágtartó gazdákat — földadóval. Mert hát azt állítják a gazdák, hogy a Hortobágy földje az övék. Akkor hát mi sem természetesebb, minthogy adót kell fizetni utánna.

Az így befolyó adó aztán úgy eltünteti a pótdót, miatha soha se lett volna.

A város legtavékonyabb embere Aezél Géza főmérnök. Ő nem ment nyaralni se Tátrafüredre, se Hátrafüredre.

A második. (Hirtelen összeszedi magát. Feláll. A szíve szinte hallhatóan dobog. Szembefordult az ajtóval. Az arcán a reménynek egy bizonytalan sugára világlik egy szempillantásra. Minden érzéke a szemében egyesül.)

Az első. (Meggörnyedve furja magát a fotelbe. A sirását elfojtani igyekszik. A melle zihálva, lihegve emelkedik. Önkénytelenül, dacosan fordul az ajtó felé. Összekarmolt arcán az a kihívó kíváncsiság jelentkezik, amelylyel egy cinikus halálraítélt az esetleges, de nem remélt s nem is igen óhajtott kegyelmet várja.)

A férj. (Belép. Egy másodpercig habozva, tanácstalanul nézi a jelenetet. Megéri. Odarohan a szeretőjéhez és zsebkendőjével törli a vért.) Margit! . . . Az istenért! . . . Az arca . . . a kezei . . . a haja . . . (Feleségéhez, vad, szenvedélyes gyűlölettel.) Bestia!

Ilyen a magyar irodalom a XX-ik században . . . A réműlet elfog.

Petúr.

Hanem hóna alá vette a cirkalmát és neki indult Győrbe tanulni. Hadd lássa, mit tudnak más városban.

Hát tanult is. Megtanulta azt, hogy mindenféle cifra építkezésnél szebb és hasznosabb az, ha egy városnak van elegendő és jó vize, és nincs pocsolya és bűz az utcáin.

Csak az a kár, hogy már hamarabb el nem ment tanulni . . .

De már aztán a mi városatyáinkra a legrosszabb akaratral se foghatjuk rá, hogy a közügyekben tevékeny emberek.

Izegnek-mozognak, füt-fát megmozgatnak, hogy kiváljanak a tömegből és bent üljenek a város törvényhatósági bizottságában. Így többek mint a tömegpolgárok. Mikor aztán megkapták a helyüket a városháza közgyűlési termében, megint csak ki akarnak válni a többi városatya közül és nem nyugosznak, míg be nem választatják magukat a fontos és előkelő jog- és pénzügyi bizottságba. Mikor ez is meg van, akkor meg szépen elkerülnek a bizottsági üléseket. Hiszen a cím megvan, nekik az a fő.

Nem jól gondolkoznak. Noblesse oblige. A kiválósággal kötelezettség jár.

Akinek ez a kötelezettség terhes, az a cím dacára is csak az, ami volt: tömegpolgár.

Maró.

EGYLET.

Méhész. A Hajdumegyei Méhész Egyesület vasárnap délután Maurer Emil elnöke alatt választmányi ülést tartott. Elhatározták, hogy az egyesület tulajdonát képező szaklapot kibővítik, a pénztárvizsgáló bizottság jelentéséhez hozzájárítanak és a titkár jelentését a mézértékesítés ügyébe elért eredményekről helyeslőleg tudomásul vették.

Nyugtázás A homokkerti református „Olvasó Egylet” könyvtára részére Tordai Gábor ev. ref. tanító, az egyleti jegyzőhöz eddig a következő nemes szívvű könyv-adományok küldettek.

1. Harsányi Gusztáv kir. törv. széki bíró urtól; Csendes órák. Az első fecske és egyéb elbeszélések, Civillista és politika, A finekról Jánosy Zoltán és Szele György székfoglaló beszédei, Bokréta, (költemények) Abbaffy, Cim nélküli Elmények és tanulmányok Schweichau, Magyar Salon, (1892 október hó) Kossuth Lajos iratai az emigrációból, (32 füzet) és két drb. arckép (Ő felsége I. Ferenc József és Ő felsége Erzsébet királyné.)

2. Somidó Sománé urnótól; A Jövendő heti folyóirat 19 száma. Egy polgármesterné, és Kleopatra Egyiptom asszonya, (regények.)

3. Vadász Emil urtól; A természet-tudományi közlöny 6 évi száma (hiányos)

4. Katona Mihály ispotályi dékán urtól. Az Éjszakamerikai egysült államok történetei. (I. kötet)

HIREK.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 31. Lényegtelen hőváltozás és elvétve nyugaton eső várható.

* Várady Károly ünneplése. A Várady Károly székesfehérvári tankerületi főigazgatóvá kinevezett kegyesrendi főgimnáziumi igazgató tiszteletére szeptember 3-án tartandó társasvacsora iránt általános élénk érdeklődés mutatkozik. A kiváló tanfőri nemesak a tanárok, de a közönség körében is mély rokonszenvet keltett maga iránt, akik őszintén örvendenek bár kitüntetésének, de éppoly őszintén sajnálják távozását városunkból. A társasvacsorára az iskolákban kitett ivekben, továbbá Kardos Albertnél, a tanári kör titkárnál és Eberhardt Bélánál, a kör jegyzőjénél lehet jelentkezni.

* A szerkesztőség. A Szabadság szerkesztősége a mai napon kitűnő új erővel gyarapodott. Mérő Béla, a jól ismert, nagyműveltségű, elmés, színesen író, jeles újságíró belépett szerkesztőségünk kötelékébe. Mérő Béla éveken át a fővárosban, továbbá Aradon, Nagyváradon, Kolozsvárott, Pécsen és Tamasvárott működött. Debrecenben is több ízben dolgozott mint helyi lapok belső munkatársa s ötletességével, megbízhatóságával, munkaerejével, hírlapírói jó érzékével, izlésével és tapintatosságával mindenkor kivívta az elismerést. Mérő Béla saját nevén kívül országjárta ismert Maró és Mákvirág írói álneveivel jegyzi dolgozatait.

* Egy fiatal író házassága. Az utóbbi napokban sokat beszéltek Debrecenben egy szerelmes ifju pár regényéről. Harszthy Lajos kiváló tehetségű hírlapíró, a Szabadság belső munkatársa, fiatal szíve egész hévvel szeretett egy debreceni szép és művelt ifju hölgyet, Szederkényi Anikó, okleveles tanítónőt, szintén feltűnő erős írói tehetséget, aki a maga részéről viszonzta az ifju érzelmeit. A leány szülei azonban semmit se akartak hallani az ifjak egyesülésétől, mert ők zsidó vallásúak, a hírlapíró pedig református. Az igaz szerelem azonban győzött minden akadály felett. A leány az árvaszéktől engedélyt kapott a férjhezmenéshez, az ifju pedig felmentést a kihirdetés alól. Elutaztak Nagyváradra és ott tegnap az anyakönyvezető előtt egybekeltek. A rokonszenves fiatal pár egyelőre a férj szüleihez Siklószára utazott, akik nem elleneztek a házasságot. Harszthy Lajos tegnap véglegesen kilépett a Szabadság szerkesztőségéből. — Boldog házasságkötését a következő jellemző távirati jelentéssel adta hírül szerkesztőségünknek: *Mienk a világ.*

Csatornázás és vízvezeték. A gyöngyösi szörnyű tüzkatasztrófa,

amelyet a vízvezeték hiánya tett annyira súlyossá, Debrecen város tanácsát is megdöbbenetette. A város hatósága most már nem késlekedik, hogy a nagy költségen segélyével a csatornázást és vízvezetékét városunkban is létesítse. A városi tanácsnak ezt az elhatározását a közönség örömmel veszi, mert ezeknek a közszükségleteknek a hiánya mind a közegészség mind a közbizottság szempontjából örökös veszedelem az egész lakosságra nézve. **Acél Géza**, városi főmérnök, tegnap érkezett haza Sopronból és Győről, ahol a technikai berendezéseket tanulmányozta. Győri **Szavay Gyula** és **Erdélyi főmérnök** kalauzolta.

* **Békköltés.** Az ipartestületi békköltés bizottság pénteken délután 4 órakor rendes ülést tart **Vetéssy Béla** rendőrfogalmazó elnöke alatt, amelyen a munkaadók és munkások közt felmerült elentétes viszonyokat kísérik elsimítani.

* **Hivatalos intézkedés.** Bogati Mihály 46-os számú rendőr hivatalos tisztelettel jelentette, hogy Kapitán János számadó gulyás az ő szolgálatát bírálta, azon cselekedetből, hogy hivatalosan intézkedni nem tud, s ez által botrányt és csődületet okozott. — Ebből a pár sorból az olvasó több dolgot hámozhat ki. Kihámozhatja nevezetesen, hogy Bogati Mihály — rendőr. Még pedig önértékes rendőr, kinek szolgálatát mindenféle ember ugyan nem merje bírálást tárgyává tenni és jaj annak ki az ő hivatalos minőségben végrehajtott intézkedéseiben a legparányibb hibát is találja. Azt ő menten bekiséri. — A második, a mit a nemes felháborodással megszóvegezett jelentésből kiolvashattunk, az, hogy Kapitán János, — számadó gulyás. A számadó gulyásnak pedig Bogati Mihály szerint megvan az a kötelessége ugyan, hogy számot adjon, — de joga nincs — számot kérni. Bogati Mihály uram logikája eddig egészen helyes. Még az is helyes, hogy zokon esett neki, Kapitán János számadó gulyás azon boncolási művelete, melyet az ő hivatalos ténykedésén ejtett, azért, hogy az ő kötelesség tudását makacs merevséggel és durva tudatlansággal kétségbe vonta. Mert ő kötelesség tudó ember. — Pedig hát Bogati Mihály uram bámulatosan eszalodik, ha ezt így tartja és végzetesen eszalódott akkor, amidőn Kapitán Jánost ezért bekisérte. Kapitán János bírálata, ha nem is volt jogos, de mindenesetre szabadságában állott neki. Aki ebben őt szabadságának megsértésével megakadályozza, az kötelességét anyagilag teljesíti. Tehát a legutolsó amit a jelentésből kiolvashattunk még, az, hogy Kapitán János bírálata, a hivatalos intézkedést, illetőleg majdnem helyénvaló volt.

* **Az eső hatása.** A múlt héten végre beállott országos esőnek az az eredménye, hogy a szántóföld a felszínen három ujjnyira megázott, ami annyira előnyös a jövőre nézve, hogy legalább szántani és az előzőleg felszántott rögzös földet boronálni lehet, azonban sem a szántás, sem a boronálás nem kielégítő. Az eső szárazban jár, nem lehet kellő mélyre venni, nagyobb rögzök, hantok, nem átván meg kellőleg, a borona csak kisebbé teszi. A növényi életre igen kevés haszna van. Ettől, ha bármilyen több nem lesz, az alsó réteg teljes kiaszottsá-

ga miatt a legelőn és kaszálóon lévő fű, ha megindul is most, nem fejlődhet, tehát a jószágnak táplálékul nem szolgálhat. A szőlő levele felvidult ugyan, de a fűrt aligha fejlődhet valamit, ugyancsak az altalaj teljes kiaszottsága miatt, pedig ez volna a téli gyümölcsösön meg a legelőn kívül, aminek egy jó, kielégítő eső még használható volna.

* **A javitok szent Bertalan éjszakája.** A szellemek órájában mielőtt a hajnal pirja a harmatos dombokra lépett, szerkesztőségünk szerencsétlen furulyás **korrektora** akkora orrt kapott hogy orra többé egyáltalán nem nevezhető **korrektorrak**. Reméljük ezentul — legalább a Szabadságban — nem **fitogtatja**, hogy a **szedőfit** **oktatja** ama gyümölcs ismeretére, melyet a hirdetések és a gazdaszszonyok **Mauthner diadala** néven emlegetnek a különféle káposztaneműek közt.

* **Pénzosztás.** Hozzá vagyunk szokva ilyenkor ősz elején, hogy az, akinek van ad annak, akinek nincs. Megkezdődik a kenyérosztás a tej és a ruhaosztás. Tegnap az osztásnak egy eddigelő szokatlan és új módjával volt szerencsénk illetve — sajnos — a vármegyei tisztviselőknek volt szerencséjük megismerkedni. Tudniillik a — pénzosztással. Ehhez a szerencséhez a jóváhagyott vármegyei fizetési osztályozás juttatta az illető urakat.

* **A Karikásból.** Ma jelent meg az egyre elmesebb és kedveltebb **Karikás** éleláp legújabb száma, melyből izelítőül adjuk a következő apróságokat.

(Az öreg Mihály hirdásai.)
— Be lehet menni a polgármester urhoz, Mihály bácsi?
— Nem lehet sürgős dőga van.
— Micsoda?
— Kasztnit faragtat az asztalossal, a mékbe belelegye a deficitet, améket a Rontsék tekintetes ur tett elibe a jövő esztendőre.
— Hát aztán bemehetek?
— Nem lehet, mer' a naacsáságos pögármester ur üdvözölő beszédet tanul.
— Mire?
— Hát a Kossuth-szobor leleplezésire.
— Mikor lesz még az?
— Hát most a jövő héten.
— Debrecenben?
— Dehogy! — Nánáson!

* **Pataki Béla**, a debreceni szintársulat lyrai szerelmesse Szigeten erőszakkal bele akart vágni a jellemzés szerepkörébe. E miatt a héten meg is vált a társulattól.

* **Bánffy Dezső** báró tartotta Pályi dr.-t, a Magyar Szó szerkesztőjét a keresztvízre, de Pályi leszedi a keresztvizet Bánffy báróról.

* **Herceg Ferenc** nem tudott abszolút többségre vergődni a pécskai választáson, pedig Ocskai brigadéros kardoskodott mellette és a dolovai nábob leánya vesztegette meg a választókat.

* **Szikszy Gyula** tüzoltó- és vízfürdő főparancsnok nem vett részt a fővárosi tüzoltó kongresszuson, ahol az új próba fecskendezéseket bemutatják, mert nem tudja nézni a viz-pazarlást.

* **Martos Ferenc**, a Bob herceg szövegének szerzője fegyvergyakorlatát Debrecenben teljesíti. Most meggyőződik, hogy nemesak Londonban van hely! számos utca, hanem Debrecenben is és minden utcán sok — piszok.

* **Vadásztársulati hír.** A debreceni Vadásztársulat ezuton értesíti tagjait, hogy miután a nyulak vadászata a mai

nappal felezabadul, a választmány vadkamarának a Diószeg és Monostorpályi utak között elterülő erdőrészt jelöli ki, ahol is vadászni egyáltalán nem szabad. — A fáéán vadászata Október 1-től December 1-ig van megengedve. Kopózó területül pedig az eddigi területet hagyják meg.

* **Halálozás.** **Kohn Emilné** szül. **Wasserstein Katalin** tegnap délután 30 éves korában meghalt. Férje és négy gyermeke gyászolja. Temetése ma délután 3 órakor lesz a Széchenyi utca 27. sz. házból az izr. sírkertbe.

* **A drágaság.** A hallatlan aszály, mely az idei nyáron hazánk minden vidékét könyörtelen következetességgel sújtotta, az élelmi cikkek és takarmányműek árának évek óta nem észlelt csaknem rohamos árelmelkedését vonta maga után. Rendkívüli árelmelkedés észlelhető a takarmányműekben és pedig úgy a szálas-, mint a szemes- és mesterséges uton előállított takarmányokban. Ennek hatása észlelhető is már a gazdasági állapotok árának tetemes áresökkenésében, minek jellemzésére szolgál az a körülmény, hogy számos helyen felestartásra kínálnak gazdasági állapotokat ősi legeltetésre és teletésre, mire hazánkban a 63 as inéséges esztendő óta alig volt példa. Debrecen város polgármesteri hivatalához több helyről érkezett ajánlat, amely szerint debreceni gazdák szarvasmarháit téli legeltetésre elvállalni hajlandók.

* **Eresszések hozzám a kisdedeket!** Több ízben hírül adtuk már, hogy **Tisza István** gróf miniszterelnök nevével együtt geszti birtokán tölti az országgyűlési szünidőt. Amint Nagyváradról írják, a miniszterelnök nemrég részt vett a geszti kisdedőví vizsgálati ünnepén. Közel másfél óráig hallgatta az illusztris vendég a tiszteletére csinosan kiöltözött kisdedőví gyermekek feleletét. A vizsga után elismerését fejezte ki **Demeter Irma** óvónőnek, sőt maga is széba állott néhány aprósággal. A gyermekek uzsonnáján is résztvett, ahol a miniszterelnök felesége maga osztotta ki a gyerekeknek a kávé és kalácsot. A kisdedőví Tisza István gróf alapította édesapja nevére.

* **Kis szökevény.** Tegnap egy 10 éves gyereket talált csavarzásban a rendőrség kiderült, hogy **Ilyés Sándor** a neve és hogy konyárról szökött Debrecenbe. Hazaküldik a mostoha anyjához.

* **Három dió miatt.** Gondatlanul ballagott a hajdusoboszlói szőlők közt elfutó uton **Komádi Gábor** 23 éves legény, amikor egyszer csak meglegyintette valami az arcát. A szőlő egyik nagy diófájának az utra kihajló ágába ütközött. Az ágon egy csomóba három dió zöldelt csábitóan, a fiu nem tudott ellentállani és a három zöld diót leszakította az ágról. Aztán tovább ballagott az uton. Amikor már vagy százötven lépésre lehetett a diófától, fegyverdurranás hallatszott. A következő pillanatban a legény összerogyott. Lábát átlította a csősz fegyverének golyója. A három zöld dió áldozatát behozták a debreceni közkórházba. A csősz pedig hősiességéért kellő helyen meg fog felelni.

* **Cigányok hazatérése.** Levelek hullása, daru költözése idején sorra érkeznek haza cigányaink a fürdőkről, ahol térdig tartak a rózsában és az angyalos banknál. Kiss Béla zenekara tegnap érkezett haza Vizaknáról. A jeles primás 100 új nótát hozott haza. *Magyariek* is jönnek már Tátrafüredről, de szerződésük e hónap 15-ikéig oda köti őket. Így az ő ujnótáikban majd csak szeptember második felén gyönyörködhetünk.

* **Szerencsétlenül járt munkás.** A gépjávitó műhelyben tegnap baleset történt. Vászárhegyi Gyula munkásra ráesett egy 75 kiló súlyú erelőgép. A szerencsétlenül járt munkást, aki súlyos belső sérüléseket szenvedett, elvitték a kórházba.

* **Kétlábu ürge.** Ilyen ürget fogott tegnap éjjel a rendőrség a földiken. A kétlábu ürget Dobos Imrénének hívják, ki mezei lopásokból tartja fenn kisded életét. Lakatra tették.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti estészeti és fényképnagyítási műterme Piacutca 44. sz. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakásban.

* **Tankönyvek bekötését** Dávidházy Kálmán könyvkötésze Fűrészkerutca 9. szám alatt a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. — Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legújabb izlés szerint készíttetnek.

x **Divatos férfi és fiú kállapok** leg nagyobb választékban Feketénél.

Ma este az **Arany Bika** kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin-
a bőrt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Glycerin szappan úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkifünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schandlbauer stb. . . által legjobb eredménnyelhasznált.

A japán-orsz háború.

A liaojangi nagy ütközet.

Pétervár, augusztus 31.

Az orosz távirati ügynökségnek jelentik Mukdenből mai kelettel: Hírek érkeztek, hogy ma reggel óta Liaojangban csökönyös küzdelem folyik. A japánok összes kísérleteit, hogy szárnyainkat megkerüljék, visszaverték. Azt mondják, hogy az ellenség több mint tíz ágyut vesztett.

London, augusztus 31.

Liaojangból és Sanghaiból érkező táviratok az oroszok nagy vereségéről adnak hírt. E szerint a három oldalról teljes összeköttetés-

ben lévő japán csapatok a Liaojangot környező halmokról már magát a várost lövöldözik. A keleti oldalon a hegyeken felállított ágyupark fedezete alatt nagy sebességgel elősiető japán gyalogság körülvevett egy nagyobb, vagy 20,000 főből álló orosz dandárt; azt hiszik hogy Keller tábornok utódját. Az oroszok ellentállottak, minek következtében borzasztó mészárlás következett. Vagy hatezer orosz esett el, a menekülőket a japán lovasság 2—3 kilométerig kergette a várostól. Az ütközet hevessége semmit se vesztett erejéből. Szakadatlanul dörögnek az ágyuk s ujabban 50 orosz ágyut tettek hasznavehetetlenné. Liaojangban több házat felgyújtottak a japán shrapnellek. A postaépület előtt hét ember közelében robbant fel egy gránát, mely négyet közülök megölt, hármat pedig megsebesített.

Páris, augusztus 31.

Péterverről jelentik, hogy *Kuropatkin* hadai teljes rendben vonulnak vissza. A háttvédek hatalmas ellentállást fejtenek ki, minek következtében a rendkívül heves ütközetek egymást érik. A csapatok szakadatlanul ömlenek Liaojangból és ezek egy japán csapatot Öntaku környékén szétverték. A vasutiösszeköttetés nem szakadt meg, hanem egyre szállítja a sebesülteket s a felszerelést.

Liaojangot feladták.

Itt az a hír terjedt el, hogy az oroszok Liaojang egy részét már kiűritették.

Kuropatkin bekerítése.

London, augusztus 31.

Az oroszok főereje Liaojangon felül áll. Kuroki serege ott szorongatja az oroszokat, folyton tüzben állanak a csapatok. Délről Oku és Nodzu csapatai egészen megközelítették a várost, sőt egyes japán csapatok már Liaojang utcáiba is bemenészkednek. Az orosz sereg helyzete egyre rosszabbá válik. Fusima tábornok seregei már közel vannak a Liaojang-Mukden közt levő vonathoz. Kuroki serege el akarja szorítani Kuropatkin nyugat felé egyenesen Fusima hadseregéhez, mely széles harcélre terjesztette ki szárnyait egészen Laotataig. Egy harmadik japán dandár Mukden irányában vonul előre Öntaku felé. Ha a déli csapatok Liaojangot beveszik, Kuropatkin bekerítése befejezett tényre válik s Oroszország Sedanja is megtörtént. Megerősítik, hogy Fusima tábornok Sisopeihótól északra felé vonul Jantoi irányában, ami valószínűvé teszi azt a hírt, hogy észak felől el akarják zárni Kuropatkin elől a visszavonulás útját és lehetőségét.

Kuropatkin körülzárták.

Róma, augusztus 31.

A mandzsuri harctérről ideérkezett tudósítások szerint a japánok Kuropatkin seregét három oldalról körülférték.

Port-Artur estrema.

Páris, augusztus 31.

Pétervárról jelentik: Port-Artur várórságának hangulata az elkeseredésig lelkes. Egyelőre még nincs hiány semmiben. Elegendő az élelmiszer is a város védett helyein még jelentékeny lábon álló marhacsorda van. Hadi municióban sincs hiány. A betegeket és a sebesülteket a Tigris-félsziget teljesen érintetlen helyeire szállították. Az őrség el van szánva az utolsó leheletéig védelmezni a várat. Biztosnak tartják, hogy télíg elhúzzák az ostromot a Drakonovoy alatt, azután még mindig pár hónapig elegendő védelmet nyújtanak a Tigris félszigeti erődök. Teljesen halálra szántan indulnak a japán rohamok alkalmával tűzbe. Itt nem hiszik, hogy Port-Artur elesése a közel jövőben megtörténhessenek.

Pétervár, augusztus 31.

Stössel tábornok távirata: A japánok támadását a 8., 10. és 12. számú erődöknél visszavertük. A legénység hangulata nem ad aggodalomra okot. Mindnyájan el vagyunk készülve a halálra a cárért s boldogság részünkre az a pillanat, melyben vérünkkel tehetünk tanúságot az orosz haza iránti ragaszkodásunkról. Kitérítésemért a felsőcser trónjának zámolyn alá teszem aláztos alattvalói hódolatomat. Biztosíthatom felségedet, hogy utolsó csepp vérünkig fogjuk védeni a várat.

S Z I N H Á Z.

(—) A debreceni színtársulat az év sikerrel működik az ország legjobb nyári állomásán, M.-Szigeten. Mégis azt olvassuk a m.-szigeti lapokban, hogy Makó már szeptember 15-én beakarja fejezni a színtársulat működését. Ez alig hihető. Mert Debrecenben még nyoma sincs az előkészületnek. A színházról is sok szó esett a tavasszal. A színtársulat bizottság a jog- és pénzügyi bizottság és a tanács egyértelműen hirdette, hogy a színház, különösen a színpad tűzveszélyes, sőt életveszélyes és gyökeres javításra szorul. De a nyári csöndben mégse történt semmi. Mindössze két új kijárást vágtak. Arról erősebben készül, mint nekünk írják, a színtársulat, hogy utolsó esztendőjét szépen, művészi sikerrel kezdhesse meg és fejezhesse be.

(—) (Bizáncz.) Herczeg Ferenc legújabb hatalmas színműve, a *Bizáncz* előadási jogát Makó Makó Lajos megszerezte. Ez lesz a téli évad egyik legértékesebb művészi eseménye.

(—) (Martos esték.) M.-Szigeten egymásután négy este játszották Martos Ferenc darabjait, Simonyi öbestert, Bob herceget és Aranyvirágot. A jeles fiatal író most Debrecenben van: 28 napi gyakorlaton a Vilmos huszároknál mint hadnagy.

TAVIRATOK.

Samassa bibornok lesz.

Bécs, aug. 31. Rómából ideérkezett távirat szerint Samassa József egri érseknek bibornoki kinevezése küszöbön áll. A végleges döntés már megtörtént.

A pécskai pótválasztás.

Arad, aug. 31. Aradmegye központi választmánya pécskai pótválasztást szeptember 13-ára tűzte ki.

A szerb király trónja.

Belgrád, aug. 31. Péter király nem akarja az Obranovicsok eddigi trónját használni, amelyen a meggyilkolt Sándor király ült. A koronázáshoz új trónt rendelt meg.

Még egy Amerikába utazó.

Budapest, aug. 31. Krasznay Ferenc országgyűlési képviselő ma Amerikába utazott, hogy részt vegyen az in-
parlamentáris konferencián.

Török mozgósítás.

Konstantinápoly, aug. 31. Az örömeny tartományokban fokozódó lázongások miatt a szultán a negyedik hadtest mozgósítását elrendelte.

Ötven ember vízbe fullt.

Lodz, aug. 31. A Kamij folyón ma borzasztó szerencsétlenség történt. Nyolcvan ember kelt át kompon a folyón. A víz közepén a kompon a tulterheltség folytán beszakadt. A kompon levő átkelők valamennyien a folyóba zuhantak. Ötven ember a vízben lelte halálát.

Az operett nagyherceg.

Pétevár, aug. 21. Boris nagyherceg, akit zavart okozó viselkedése miatt a cár a hárterőről visszahítt, ma ideérkezett.

Öngyilkos főhadnagy.

Klagenfurt aug. 31. Szirmay Elemér főhadnagy egy itteni szállóban agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka reménytelen szerelem.

Elfogott rablógyilkosok.

Alsó Kubin, aug. 31. Az itteni esendőrjárat az éjjel az erdőben elfogta Varga János és Kovács Pál hónapok óta körözött rablógyilkosokat, akik ez év május havában meggyilkolták és kirabolták Ernst János kerecsényi kereskedőt. A rablógyilkosok az erdőben két szörzben laktak. Ez az oka, hogy eddig nem tudták őket kézrekeríteni.

Gabonatözsde.

Budapest, augusztus 31. Buzakinál jó, vételkedv élénk. — Szilárd irányzat mellett 60,000 métermássa került forgalomba 20, közben 7 és fél fillérrel drágább áron. Egyébb gabonanemek közül rozs, tengeri és árpa 10—15 fillérrel drágább. Idő: szép.

Buza októberre	11.09—10
„ 1905 áprilisra	10.30—31
Rosza októberre	8.53—54.
„ 1905 áprilisra	8.79—80.
Zab októberre	7.47—48
„ 1905 áprilisra	7.70—72
Tengeri augusztusra	7.65—70.
„ szeptemberre	7.76—77.
„ 1905 májusra	7.68—69
Répece augusztusra	11.50—60

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével ajánlják kitűnő minőségű fiú és leány fehérneműiket

harisnya, kötények, matracok, paplanok stb. stb. nagy raktárát. Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.

Határozott árak!

Kávé import

Brazíliai és kelet-indiai legfinomabb zamatú kávé igen olcsón kapható

KOHN HENRIK

fűszer-, festék- és ásványviz nagykereskedésében,

Gróf Degenfeld-tér.

Szobapadlómáz

valódi Bernsteini lakkfesték

Eredeti tőkorfényű **LINOLEUM**

Szesz-lakk gyorsan száradó szagtalan

PARQUET-MAZ

minden színárnyalatban és minőségben beszerezhető:

Komlóssy Lajos

fűszer- és gyarmatárú kereskedésében.

Piac—Hatvan-utca sarok.

Telefon 213. szám.

Eladó

vagy

Kiadó

Morgó és Meszena utcán egy ház eladó vagy november 1-től kiadó.

Értekezhetni Ranunkel H. és fia kereskedésében főpiac.

6542—1904.

Arverési hirdetmény.

Az alább körülírt városi ingatlanok a városi számvevőség helyiségében, hivatalos órák alatt megtekinthető feltételek mellett 1904. évi szeptember hó 7-ik napján, délelőtt 9 órakor a város székházának kögyűlési termében megkezdendő s a szükséghez képest délután, sőt esetleg következő napon is, ugyanottan folytatandó nyilvános árverésen bérbe, illetőleg hasznobérbe fognak adni.

Mely árverésre az érdeklődők figyelme ez uton is különösebben felhívatik.

I. Az 1904. évi október 1-től kezdődő 3-évre adatnak ki.

1. Várad-utcai sorompó mellett faraktárhely.

2. Az ispotálylapostól a Miklósetcai régi sorompó házig és a hajduszoboszlói ut mentén elvonuló területek.

3. A sertés vásártér melletti B. Szilágyi-féle majorsági föld és gyümölcsös.

4. A kádarcsparti fogadó és vele együttes 233 h. 15—3 négyszögöl föld.

5. A látóképi csárda a vele kapcsolatos 6 $\frac{1}{2}$, —illetve 10 nyilas földdel együtt és ma még a csárdával bérbe adott 3 $\frac{1}{2}$ nyilasnyi föld elkülönítetten is.

6. gogyori csapszék és hozzá tartozó föld.

Ez utóbbi azonban 6 évi időtartamra.

II. Az 1905. évi január 1-től kezdődő 3 évre adatnak ki.

1. Az epreskerti csapszék.

2. A bárány csapszék mészárszékkel együtt.

3. A csicsogó.

4. A bégány csapszék

III. Az 1905. évi január 1-től kezdődő 6 évre adatnak ki.

1. A halápi csárda és hozzátartozó 46 holdnyi föld.

2. A ludas csapszék és hozzátartozó 155 hold 138 négyszögöl föld.

Debrecen, 1904 június hó 6.

A városi tanács.

KÖNYVVITELI, SZÉPIRÁSI ES IDEGENNYELVI GYAKORLATI SZAKTANFOLYAM

felnőttek számára.

Egész életre szóló művelődési eszközöket, szellemi kincseket szerezhet meg a haladni vágyó mindkét nembeli ifjúság rövid idő alatt, anyagi megterheltség nélkül.

Eme gyakorlati tanfolyam látogatása által hosszú évek mulasztásait pótolhatják mindazok, kiket mostoha körülmények a legéletbevágóbb ismeretek szerzésében meggátoltak.

Felnőtt ifjak és nők néhány hónap alatt annyi hasznos ismereteket szerezhetnek meg csoportos oktatásom, ismert gyakorlati módszerem által, mint tulzsfolt iskolában zsongás ifjúság, esek számos év alatt. Mindenki ismeri eredményes buzgó működésemet. Hisz, lelkem lelkével tanítottam 30 éven át a debreceni felsőbb kereskedelmi iskolában, ahol tanítványaim ezreinek szeretete a művelt társadalom és a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur elismerése méltatta eredményes odaadó munkásságomat.

A könyvviteli szakcsoporttal kapcsolatosan tanítom a számtant, váltóismét, levelezést. A szépirási szak-

csoport felöleli a magyar, német, rond disz- gép és gyorsírást, a levelezést és az irodai munkálatokat. Az idegen nyelvek szakcsoportja közé tartozik; a német, francia, angol nyelvtan, társalgás és levelezés.

Mindenki beirathatja magát oly szaktárgyakra, mikre életpályáján leginkább van szüksége.

Beiratás naponta délelőtt 11-1-ig és délután 3-5 óráig. Iroda és tanterem: Simonffy utca 2. szám (városi bérpalota baloldalán 3. kapu II. emelet, a mernöki hivatal szomszédságában.) Tanórák: délelőtt 9-12-ig, délután 3-6 óráig, esteli fél 9-től 10 óráig, 3-szor hetenkint. Tandij szakcsoportonként 5 havi idatartamra 40 korona, mely összeg a beiratásakor előre fizetendő. A téli tanfolyam szeptember 5-én, a nyári tanfolyam március 5-én veszi kezdetét. Könyvek íróeszközök legfeljebb 10 koronába kerülnek félévenként — A nagyérdemű közönség bizalmát és pártfogását kérve és remélve, maradtam hazafias tisztelettel.

Debrecen, 1904. év agusztus havában

ZALAI MÁRK ny. tanár.

Iskolás

fiúk és leányok

részére kész fehéreneműek, ágyneműek, matrác, ágyterítők paplanok, flanelltakarók, harisnyák és zsebkendők nagy választékban és csakis elsőrendű minőségben

Kardos Lászlónál

Debrecen, Kossuth u. 9.

fényképészeti cikkek

Láda kufferek

uti készletek, pénz, szivar és levéltárcák,

férfi fehéreneműek,
(mérték után is készülnek),

solingeni kések, ollók, borotvák, haj, köröm és ruha kefék, fésűk, szappanok, tükrök nagy választékban, jutányos áron kaphatók:

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru raktárában

Debrecen, városház épület.

bőr áruk

Csődkiárulás.

a Komáromi József csőd-tömegéből mindenféle:

papíráruk,
levélpapírok,
írópapírok,
boritekok,
fényképészeti cikkek,
írónok, tenták,
levelező lapok,
csomagoló papírok,
cartonok, névjegyek,
üzleti könyvek,
írkák, füzetek
stb. stb.

Ugyanott megtekinthető
a nyomda, könyvkötészet és
zinkographia is.

Csődkiárulás.

Kossuth utca 6. sz.

teljeseleg olcsó áron
kaphatók.

Kossuth utca 6. sz.